

พึงระวัง บทลงโทษ PDPA ทั้งโทษอาญา โทษทางแพ่ง โทษทางปกครอง ได้ไม่คุ้มเสีย มีโทษอย่างไรบ้าง มาดูกัน

สำหรับโทษปรับฐานละเมิดและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กลายเป็นประเด็นร้อนสำหรับองค์กรธุรกิจทั่วโลกตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา หลังจากการบังคับใช้ General Data Protection Regulation (GDPR) ซึ่งเป็นกฎหมายของสหภาพยุโรปว่าด้วยมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล และต้นแบบของกฎหมายคุ้มครองส่วนบุคคลที่ทั่วโลกนำไปปรับใช้ รวมถึง พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ของประเทศไทยด้วย ทำให้ธุรกิจหลายแห่งถูกปรับหรือต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทน กรณีละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กรณีศึกษาตัวอย่าง เช่น Google, Meta (Facebook), British Airways, H&M, Amazon, Apple, Google, Netflix, Spotify และ Marriot Hotels องค์กรเหล่านี้ล้วนเคยเผชิญกับบทลงโทษ หรือบางกิจการก็กำลังเผชิญความกดดันจากระเบียบกฎหมายใหม่นี้อยู่ เนื่องจากระเบียบใหม่มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค ทำให้การเก็บรวบรวม ประมวลผล หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลกลายเป็น ‘ต้นทุนการจัดการ’ เพื่อให้การดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย หากฝ่าฝืนจะมีโทษปรับที่ค่อนข้างรุนแรง โดยมีกรณีที่เคยเกิดขึ้น ดังนี้ Google โดนผู้ควบคุมข้อมูลของฝรั่งเศส (CNIL) ปรับเงิน 50 ล้านยูโร จากกรณีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากไม่ดำเนินการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนโฆษณา

กรณีอื้อฉาวของ Meta (Facebook) ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งาน Whats App รั่วไหลกว่า 50 ล้านบัญชีในไอร์แลนด์ (Data Breach) แม้ล่าสุดจะโดนปรับเพียง 17 ล้านยูโร จากเดิมที่คาดว่าจะต้องถูกปรับเงินไม่น้อยกว่า 225 ล้านยูโร เนื่องจากไม่มีการคุ้มครองความเสี่ยงของข้อมูลผู้ใช้ที่ตีพิมพ์เพียงพอ โดยตามระเบียบ GDPR มีโทษปรับสูงสุด 20 ล้านยูโร หรือคิดจากฐานร้อยละ 4 ของรายได้ทั่วโลก ซึ่งค่าปรับล่าสุดของ Meta ถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนรายได้ แต่ในปัจจุบัน Meta ก็ยังคงวุ่นวายกับคดีละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลทำให้ขึ้นศาลในหลายกรณี

นอกจากนี้ยังมีบริษัทอีกหลายแห่งทั่วโลกที่ถูกปรับหรือต้องจ่ายค่าสินไหม กรณีละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลอีกมากนับตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า ‘ค่าปรับ’ ซึ่งเป็นบทลงโทษในกรณีละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลนั้นยังขึ้นอยู่กับ ‘ดุลยพินิจ’ ของหน่วยงานด้านคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเทศอีกด้วย ตลอดจนถึงเจตนาและเหตุผล ที่ยกมาอ้างอิงในเหตุการณ์ละเมิดดังกล่าว หลาย ๆ ท่านอาจตั้งข้อสงสัยว่า ภายใต้การบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 หรือ กฎหมาย PDPA ที่เป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลของประเทศไทยที่มีต้นแบบมาจาก GDPR นั้น ค่าปรับในกรณีการละเมิดจะต้องจ่ายเท่าไร และใช้บรรทัดฐานใดบ้างในการตัดสินคดีละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งกฎหมายได้ถูกบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2565 เป็นต้นมาแล้ว

ค่าปรับ และค่าสินไหม หากละเมิดตามกฎหมาย PDPA ต้องจ่ายเท่าไร? แจ้งให้ทราบด้วยทั่วกันว่า ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องค่าปรับ และการกำหนดโทษ คือคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยอาศัยอำนาจ

ของ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ในการที่จะพิจารณาบทลงโทษใน 3 ลักษณะ คือความรับผิดทางแพ่ง โทษอาญา และโทษทางปกครอง โดยในกฎหมาย PDPA มีการระบุไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

ความรับผิดทางแพ่ง บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีสถานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูล และผู้ประมวลผลข้อมูล (Data Processor) หากมีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย PDPA จนทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะจงใจหรือประมาทเลินเล่อ จะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลฯ อาจพิจารณาเพิ่มโทษเป็น 2 เท่าจากความเสียหายจริงที่เกิดขึ้น สูตรคำนวณ คือ ค่าปรับจริง + 2 เท่าของค่าปรับ = เงินค่าสินไหมทดแทนที่ต้องจ่าย

โทษทางอาญา สำหรับโทษอาญาของกฎหมาย PDPA กำหนดไว้ 2 ลักษณะ คือ การปรับเงิน และการจำคุก หรืออาจโดนทั้ง 2 โทษ ดังนี้ เก็บ รวบรวมใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เก็บข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เก็บ รวบรวมใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เก็บข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อแสวงหาประโยชน์ มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย นำข้อมูลส่วนบุคคลที่ทราบจากหน้าที่ไปเปิดเผย มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากกรณีผู้กระทำผิดเป็น 'นิติบุคคล' ซึ่งเกิดจากการสั่งการของกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบภายในงานนั้น หรือละเว้นที่จะสั่งการเป็นเหตุให้เกิดการทำผิดกฎหมาย PDPA บุคคลดังกล่าวจะต้องรับโทษตามบทลงโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในความผิดนั้นด้วย แม้ว่าการกำหนดโทษจะอ้างอิงจากพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหาย ผลประโยชน์ที่ผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลได้รับตลอดจนสถานะทางการเงิน การบรรเทาในส่วนที่เกิดความเสียหาย หรือขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลฯ ซึ่งบทลงโทษอาจรวมทั้ง ความรับผิดทางแพ่ง โทษอาญา และโทษทางปกครองร่วมด้วย

บทลงโทษทางปกครอง กรณีบุคคล หรือนิติบุคคล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ 'วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมาย' โดยกฎหมายของ PDPA อนุญาตให้ทำได้โดยอ้างอิงจากฐานสัญญา หรือฐานประโยชน์โดยชอบตามกฎหมาย ซึ่งต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายบัญญัติไว้ว่า หากผู้ควบคุมข้อมูล และผู้ประมวลผลข้อมูลหรือตัวแทนผู้ควบคุมข้อมูล หากไม่ดำเนินการตามกฎหมายบัญญัติจะถือว่าละเมิดกฎหมาย PDPA มีโทษปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท โดยมีข้อบัญญัติดังนี้ แจ้งข้อมูลของผู้จัดเก็บ ระบุวัตถุประสงค์และรายละเอียดข้อมูลในการจัดเก็บ กำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บ แจ้งแก่เจ้าของข้อมูลที่จะอาจจะถูกเปิดเผยแก่บุคคลที่สาม แจ้งสิทธิต่างๆ และดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูล จัดทำบันทึกรายการข้อมูลส่วนบุคคล มีมาตรการรักษาความปลอดภัยตามความเสี่ยงของข้อมูลอย่างเหมาะสม จัดให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย (เจ้าหน้าที่ DPO) โทษปรับทางปกครองสำหรับควบคุมข้อมูล ผู้ประมวลผลข้อมูลหรือตัวแทนผู้ควบคุมข้อมูล ไม่เกิน 3 ล้านบาท ในกรณีดังนี้

เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ได้รับความยินยอม เก็บ รวบรวมข้อมูลโดยไม่ขอความยินยอมแก่เจ้าของข้อมูล ไม่แจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดแก่เจ้าของข้อมูล ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลผิดวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ เก็บ รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยัง ต่างประเทศที่ขัดต่อข้อบัญญัติตามกฎหมาย PDPA เก็บข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหวโดยไม่ได้รับความยินยอม โทษปรับ ทางปกครองสำหรับควบคุมข้อมูล ผู้ประมวลผลข้อมูลหรือตัวแทนผู้ควบคุมข้อมูลไม่เกิน 5 ล้านบาท ในกรณีดังนี้ เก็บ รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว ประวัติอาชญากรรม โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้แก่บุคคลที่สาม ส่ง หรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหวไปยังต่างประเทศที่ผิดต่อบทบัญญัติตามกฎหมาย

โทษปรับทางปกครองไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกรณีนี้ ไม่มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (DPO) หรือ แต่งตั้งตัวแทนในกรณีที่เป็นการขนาดใหญ่ หรือมีการเก็บ รวบรวมใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก ไม่ดำเนินการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (DPO) โดยจัดหาเครื่องมือหรือ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (DPO) ออกจากงานหรือเลิกสัญญาการจ้างด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย PDPA โทษปรับทางปกครองไม่เกิน 5 แสนบาท จากกรณีนี้ ไม่ ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญหรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนี้ คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญมีอำนาจสั่งลงโทษปรับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ หรือสามารถสั่งให้ แก้ไข และตัดเตือนก่อนได้เช่นกัน หลังจากที่ทุกท่านได้ทราบข้อมูลเรื่องค่าปรับ ค่าสินไหมทดแทน และโทษทาง ปกครองที่ต้องจ่าย หากบุคคลหรือนิติบุคคลมีการละเมิดกฎหมาย PDPA ไม่ว่าจะเหตุจงใจหรือประมาทก็ตาม ผู้ประกอบการสามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ DPO เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรสามารถลดความเสี่ยงที่อาจมีการละเมิด กฎหมายได้ ซึ่งเป็นแนวทางที่ดี ที่ทุกองค์กรควรดำเนินการ ในขณะเดียวกัน ธุรกิจขนาดเล็ก หรือ SME หากไม่ได้มีการ เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก หรือมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งคราว อาจพิจารณาแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ประสานงานข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องกฎหมาย PDPA ก็จะสามารถลดความเสี่ยงการ ละเมิดกฎหมายได้เช่นกัน

21 มี.ค.67

ผู้จัดทำ / เรียบเรียง : นางสาวณัฐนันท์ คงทน / นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ

หน่วยงาน : ฝ่ายข่าวและรายการ สวท.ปัตตานี

แหล่งที่มา : ข่าวจริงประเทศไทย <https://shorturl.asia/NFIhb/> PDPA Thailand <https://shorturl.asia/xFJpl>